

LOU

lagen om offentlig upphandling

Kommunassurans Syd Försäkrings AB

6 maj 2014

Advokat Nicklas Hansson – MAQS Law Firm Advokatbyrå

Offentlig upphandling

- Offentlig sektor köper varor, tjänster och entreprenader för ca 500 miljarder kronor årligen.
- Syfte med offentlig upphandling
  - Främja kostnadseffektivt användande av skattemedel
  - Främja fri rörlighet inom EU
  - Undanröja åtgärder som begränsar konkurrens
  - Underlätta för affärer med offentlig sektor
  - Tillse att de företag som säljer de efterfrågade varorna, tjänsterna eller byggentreprenaderna till de mest förmånliga villkoren vinner
  - Skillnader från inköp i privat sektor

Offentlig upphandling – Bakgrund

Förhållandet och samspelet mellan nationell rätt och EU-rätt

Offentlig upphandling – Vem omfattas?

- Upphandlande myndighet
  - Statliga och kommunala myndigheter
  - Beslutande församlingar i kommuner
  - Offentligt styrda organ
  - Sammanslutningar av myndigheter, församlingar eller offentligt styrda organ

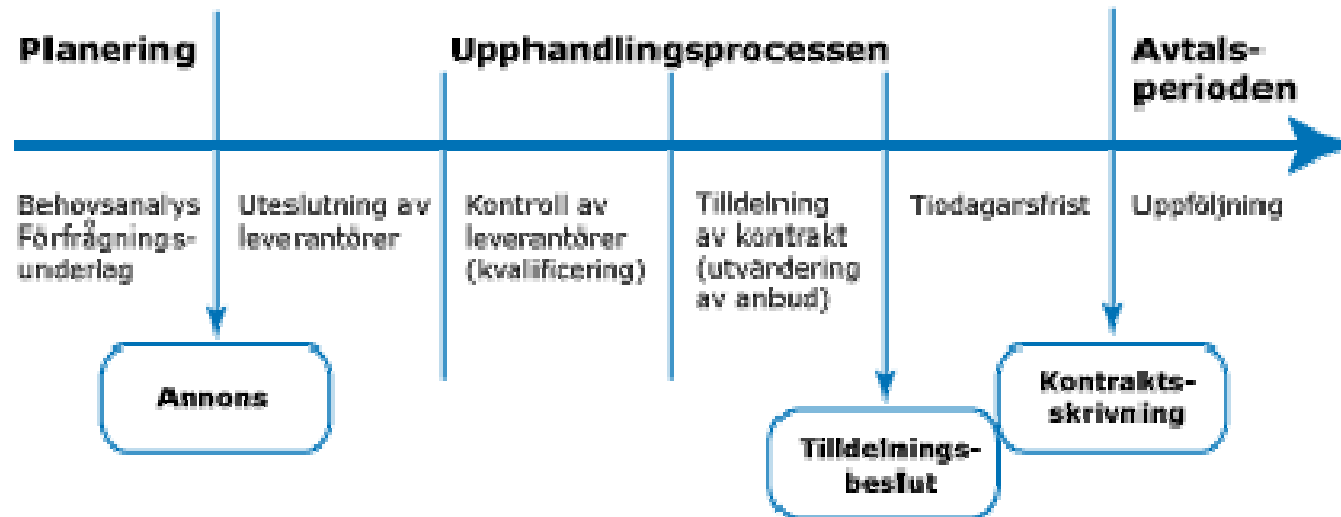
Grundläggande EU-rättsliga principer

- Likabehandlingsprincipen
- Principen om icke-diskriminering
- Principen om transparens
- Proportionalitetsprincipen
- Principen om ömsesidigt erkännande

Upphandlingsprocessen

Vad kan upphandlas?

- Varor
- Tjänster (A- eller B-tjänst)
- Byggentreprenader

Tröskelvärden

- Centrala statliga myndigheter EUR 134 000
- Andra upphandlande myndigheter
  - EUR 207 000 vid upphandling av varor och tjänster
  - EUR 5 186 000 vid upphandling av byggentreprenader
- Tröskelvärde = Totalt belopp inklusive förlängning och optioner.
- Ej tillåtet att dela upp en upphandling i syfte att underskrida tröskelvärdena.
- Grundläggande principer gäller även om tröskelvärden ej överskrids. LOU kap 15 m.m. tillämplig även om tröskelvärden ej överskrids.

Upphandlingsformer

- Öppet förfarande – över tröskelvärdena – ingen förhandling
- Förhandlat förfarande – över tröskelvärdena - förhandling
- Selektivt förfarande – över tröskelvärdena – ingen förhandling
- Förenklat förfarande – under tröskelvärdena eller avser B-tjänster
  - Får förhandla under vissa förutsättningar
- Urvalsförfarande – under tröskelvärdena eller avser B-tjänster
  - Får förhandla under vissa förutsättningar
- Direktupphandling

Upphandlingsprocessen

- Beslut om upphandling / egen regi
- Annons + förfrågningsunderlag
- Öppning av anbud
- Uteslutning av anbudsgivare
  - Företrädare dömd för särskilt allvarliga brott – ska uteslutas.
  - Konkurs, tvångsförvaltning, ackord, dömd för brott i yrkesutövningen, ej fullgjort åligganden avseende socialförsäkringsavgift eller skatt – får uteslutas.
- Kvalifikationskrav / Urvalsprocess
  - Avser lämpligheten hos leverantören - OBS avser inte utvärdering.
  - Krav måste kopplas till begäran om bevis.
  - Avser endast ekonomisk och teknisk kapacitet.
  - OBS tillåtna bevis om teknisk kapacitet uppräknas uttömmande i LOU.

Upphandlingsprocessen - Kontraktstilldelning

- Tilldelning / Utvärdering av anbud
- Ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet – får mer tyngd i förslaget till nytt direktiv
- Lägsta pris   Får viss ny betydelse i förslaget till nytt direktiv
Blir en faktor i ekonomiskt mest fördelaktigt – Kan vara ensam faktor.
Medlemstat får föreskriva att lägsta pris inte får användas ensamt.

- Vid utvärderingen av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska hänsyn tas till olika kriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet såsom (ej uttömmande uppräknig)
  - pris,
  - leverans- eller genomförandetid,
  - miljöegenskaper,
  - driftkostnader,
  - kvalitet,
  - estetiska, funktionella och tekniska egenskaper,
  - service och tekniskt stöd.

Ramavtal

- Högst fyra år
- Ramavtal med en leverantör
  - Tilldelning av kontrakt enligt ramavtalets villkor
- Ramavtal med flera leverantörer
  - Minst tre leverantörer och minst två vid förenklat förfarande
  - Tilldelning enligt ramavtalets villkor till den leverantör som rankats högst eller
  - Förnyad konkurrensutsättning – om inte alla villkor framgår av ramavtalet.

När krävs viktning av kriterierna ?

- Den upphandlande myndigheten ska ange utvärderingskriteriernas relativa betydelse ("viktning").
- Kriteriernas viktning ska anges i annonsen, i förfrågningsunderlaget, eller i en inbjudan att lämna anbud eller att delta i förhandlingar.
- Viktningen av kriterierna får anges som intervall (t.ex. kvalitet 60-70 %, pris 30-40 %).
- I det fall den upphandlande myndigheten kan visa att det inte är möjligt att vikta kriterierna, ska dessa anges i fallande prioritetsordning.

(För) låga anbud

- En upphandlande myndighet får förkasta ett anbud som den anser vara onormalt lågt under förutsättning att myndigheten begärt en förklaring till det låga anbudet och inte fått ett tillfredsställande svar.
- Avgörande i Kammarrätten i Göteborg, 2013-10-18.
- Syfte: Skydda anbudsgivarna mot godtycke

Överprövning

- Möjlighet att stoppa en påbörjad upphandling
- Förvaltningsdomstol
- Avtalsspärr (interimistiskt förbud)
- Slutligt beslut
  - upphandlingen ska göras om
  - upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts
  - upphandlingen kan avslutas
  - Begäran om överprövning avslås
  - Avbruten upphandling ska återupptas

- Avtalsspärr – obligatorisk 10-dagarsfrist
- Förlängd avtalsspärr vid överprövning – automatiskt
- Möjlighet att få avtal ogiltighetsförklarade – vid otillåten direktupphandling eller om tecknats i strid med avtalsspärr
- Upphandlings-skadeavgift – KKV
- Frivillig förhandsannonsering av planerade direkta tilldelningar
  - Avtalsspärr 15 dagar från publicering – därefter ingen möjlighet till överprövning.

Vanliga grunder för överprövning

- Otillåtna krav
- Vinnande leverantör har inte uppfyllt skall-kraven och anbudet skulle därför inte beaktats
- Den upphandlande enheten har beaktat uppfyllandet av krav som den inte har frågat efter
- Oklart förfrågningsunderlag – bristande transparens
- Utvärderingskriterierna är inte rangordnade/viktade
- Vissa kvalificeringskrav och krav på tjänsten återkommer som utvärderingskriterier
- Avbruten upphandling utan saklig grund för avbrytande

Skadestånd

- Allmän domstol
- Leverantören har bevisbördan
- Tillräckligt att det är sannolikt att leverantören förlorat upphandlingen till följd av LOU-överträdelsen för att leverantören ska kunna få ersättning för utebliven vinst
- LOU-överträdelsens karaktär spelar ingen roll
- Lägre beviskrav för att få skadestånd vid otillåtna direktupphandlingar
- Upphandlande enhet kan bli skyldig att betala skadestånd till flera leverantörer
- **Krävs att överprövning genomförts?**

OFFENTLIG UPPHANDLING

Offentlig upphandling

MAQS har lång erfarenhet av juridiska frågeställningar inom både statlig och kommunal verksamhet och arbetar bl.a. med juridisk rådgivning inom offentlig upphandling.

Vi kan bl.a. bistå med upprättande och granskning av förfrågningsunderlag, anbud och avtal samt strategi för upphandling. I vårt arbete ingår även att göra juridiska analyser avseende alla steg i upphandlingsförfarandet och lagstiftningen, vilket till exempel kan innebära utredning om en offentlig upphandling genomförts på ett korrekt sätt.

MAQS ger rådgivning åt såväl upphandlande myndigheter som leverantörer avseende alla aspekter rörande offentlig upphandling, upphandlingsförfarande och utvärderingsmodell.

Vi företräder även våra klienter i förvaltningsdomstol i överprövningsmål och i allmän domstol i samband med skadeståndstalan.

Kontakt

Nicklas Hansson

Advokat / Partner

nicklas.hansson@se.maq.s.com

MAQS LAW FIRM

Nordenskiöldsgatan 8, Box 226

201 22 Malmö

Tel +46 40 664 26 00

Mobile + 46 709 98 85 02

